

Αθήνα, 24 Μαΐου 2022

Η ανάγκη θέσπισης πρόσφορου και αποτελεσματικού ενδίκου μέσου για την προστασία των κρατουμένων από τις γενικές συνθήκες κράτησης και το άρθρο 12 της πρότασης νόμου «*Εναρμόνιση εθνικών διατάξεων με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και θέσπιση ειδικού ένδικου μέσου για τις συνθήκες κράτησης στα σωφρονιστικά καταστήματα*».

Σε σειρά αποφάσεων, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης καλεί τις ελληνικές κυβερνήσεις να θεραπεύσουν τα ελλείμματα που οδηγούν σε παραβίαση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και στην πλημμελή εκτέλεση επί της ουσίας των αποφάσεων του Δικαστηρίου του Στρασβούργου για υποθέσεις που αφορούν τις ελληνικές φυλακές.

Τα σχετικά ζητήματα συνδέονται με την αποσυμφόρηση των φυλακών, τις συνεχείς καταδικαστικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) για παραβίαση της ΕΣΔΑ ως προς το άρθρο 3 (απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση) και την ανυπαρξία πρόσφορου και αποτελεσματικού εθνικού ενδίκου μέσου για την προστασία των κρατουμένων από τις γενικές συνθήκες κράτησης (άρθρο 13 ΕΣΔΑ).

Σήμερα εκκρεμούν συνολικά 2.214 ατομικές προσφυγές κατά της Ελλάδας στο ΕΔΔΑ, δηλαδή πολύ περισσότερες από εκείνες που εκκρεμούσαν τα προηγούμενα χρόνια. Από αυτές, οι 1.782, δηλαδή ποσοστό 81%, αφορούν αποκλειστικά τις συνθήκες κράτησης στις φυλακές της χώρας.¹

Πρόσφατα έγινε γνωστή νέα απόφαση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης που εκδόθηκε στο πλαίσιο επιτήρησης της συμμόρφωσης της χώρας μας προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ στην ομάδα υποθέσεων Νησιώτης κατά Ελλάδος.²

Στην απόφαση αυτή, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το ζήτημα των συνθηκών κράτησης στις ελληνικές φυλακές εκκρεμεί για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τη δεκαετία και ότι επανειλημμένα η ίδια έχει καλέσει τις ελληνικές αρχές να υιοθετήσουν μια μακροπρόθεσμη στρατηγική με στόχο: την επίλυση του προβλήματος και την καθιέρωση, σε εθνικό επίπεδο, ενός πρόσφορου και αποτελεσματικού ενδίκου μέσου προστασίας των κρατουμένων από τις γενικές συνθήκες κράτησης.

Η Επιτροπή Υπουργών σημειώνει ότι το στρατηγικό σχέδιο 2021-2023 για τις φυλακές, σχέδιο που δεν έχει δημοσιευτεί και παρουσίασε η κυβέρνηση

¹ https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikes-Epitropes/Synedriaseis?met_id=1b4a0c60-0c74-47a9-b1a1-ae5200fc5360

² https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680a5c427

στην σχετική συζήτηση στην Επιτροπή, δεν έχει πλήρες χρονοδιάγραμμα (δηλαδή σε όλα τα μέρη του) και δεν αξιολογείται ο αντίκτυπός του στο πρόβλημα του υπερπληθυσμού. Ειδικά για το τελευταίο πρόβλημα, η Επιτροπή ζητά συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την επίλυσή του.

Περαιτέρω, η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι οι πρόσφατες αλλαγές στην ποινική πολιτική με σκοπό την επιβολή αυστηρότερων ποινών, σε συνδυασμό με την (επ'αόριστον) αναστολή εφαρμογής του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας, ενδέχεται να οδηγήσουν σε περαιτέρω αύξηση του αριθμού των κρατουμένων. Για τα ζητήματα αυτά η ΕΛΕΔΑ έχει ήδη καταθέσει υπομνήματα στην Επιτροπή Υπουργών (2020-2022).³

Με τα δεδομένα αυτά όμως, η θέσπιση ενός πρόσφορου και αποτελεσματικού ενδίκου μέσου για την προστασία των κρατουμένων από παραβιάσεις του Σωφρονιστικού Κώδικα και των διεθνών και ευρωπαϊκών κανόνων προστασίας των κρατουμένων σχετικά με τις γενικές συνθήκες κράτησης που συνιστούν βασανιστήριο ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, όπως αυτοί ερμηνεύονται από το ΕΔΔΑ, είναι πλέον κάτι παραπάνω από επιτακτική. Ως προς το αποτελεσματικό ένδικο μέσο που περιγράφεται στην πρόταση νόμου που εκκρεμεί εδώ και σχεδόν δύο χρόνια⁴, καταθέτουμε τις παρατηρήσεις μας και τις σοβαρές επιφυλάξεις μας ως προς την αποτελεσματικότητά του, υπό την οπτική της ΕΣΔΑ.

Παρατηρήσεις επί της πρότασης νόμου

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο ήδη προβλέπει μηχανισμό εξέτασης παραπόνων μόνο στις περιπτώσεις που οι κρατούμενοι ζητούν έννομη προστασία από παραβιάσεις του Σωφρονιστικού Κώδικα που τους αφορούν ατομικά, με τη χρήση των διατάξεων του άρθρου 567 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (διαδικασία ακρόασης από τους εισαγγελείς που ασκούν εποπτεία στις φυλακές) και του άρθρου 6 του Σωφρονιστικού Κώδικα.

Στην πράξη η υποβολή σχετικών αιτημάτων των κρατουμένων προς το Συμβούλιο Φυλακής και προς τον Εισαγγελέα Επόπτη της φυλακής απεδείχθη όχι μόνο μάταιη αλλά καταλήγει στο να κάνει την κατάσταση τους ακόμη πιο δύσκολη σε αρκετές περιπτώσεις. Για την μετέπειτα προβλεπόμενη προσφυγή στα δικαστικά συμβούλια δεν υπάρχει νομολογία, είναι προφανώς μια διαδικασία που παρότι προβλέπεται δεν ακολουθείται. Το ΕΔΔΑ κρίνει με

³ Η έκθεση του 2020, στο: <https://www.hlhr.gr/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%b5%ce%b4%ce%b1-%cf%83%cf%84%ce%b7%ce%bd-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae-%cf%85%cf%80%ce%bf%cf%85%cf%81%ce%b3/>

Η έκθεση του 2022 <https://www.hlhr.gr/prisons-greece-communication-accordance-rule-9-2-rules-committee-ministers-nisiotis-group-cases-34704-08/>

⁴ https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosedia?law_id=1c40b88c-6388-4e94-ad8c-abfe00c72ce9

πάγια νομολογία του ότι τα μέσα αυτά είναι αναποτελεσματικά καθώς δεν προσφέρουν καμία χρησιμότητα σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 13 (*Ali Cheema and Others v. Greece* 07.07.2016⁵, παρ. 66, *Koureas and others v. Greece*⁶ 17.01.2018, παρ. 85, μεταξύ πολλών άλλων) σε περίπτωση δομικών προβλημάτων των φυλακών, όπως ο υπερπληθυσμός.

Η επίμαχη πρόταση νόμου προβλέπει ότι ο κρατούμενος καταθέτει τα παράπονά του – την προσφυγή του, προφορικά ή γραπτά στον Διευθυντή της οικείας φυλακής ή στην Γραμματεία του οικείου Δικαστηρίου.

Στην πρόταση νόμου:

- δεν προβλέπονται εγγυήσεις αμεροληψίας ή αποφυγής των δυσμενών ενεργειών κατά του κρατούμενου, λόγω της ιδιαίτερα ευάλωτης θέσης του απέναντι στην διοίκηση της φυλακής και δεν κατοχυρώνεται κάποιος μηχανισμός εγγυήσεων και άμεσης προστασίας του προσφεύγοντα. Γνωρίζουμε από καταγγελίες ότι σε ορισμένες φυλακές οι διευθυντές αποτρέπουν με απειλές και αντίμετρα την κατάθεση και την δημοσιοποίηση παραπόνων για τις συνθήκες διαβίωσης
- δεν φαίνεται να προβλέπονται εχέγγυα για την αποτροπή διατύπωσης παραπόνων που να συμβάλουν στην εξάλειψη της αποσιώπηση των επικαλούμενων παραβιάσεων του άρθρου 3 ΕΣΔΑ. Κατά συνέπεια το ένδικο μέσο ενέχει τον κίνδυνο να λειτουργήσει όχι στο πλαίσιο της επίλυσης των προβλημάτων σε εθνικό επίπεδο, αλλά εν τέλει στην ακύρωση κάθε πιθανότητας διακρίβωσης των παραβιάσεων του άρθρου 3 ΕΣΔΑ και την εξ αυτού του λόγου συντήρηση της υφιστάμενης κατάστασης.

Η πρόταση νόμου προβλέπει τους εξής τρόπους αποκατάστασης της προσβολής από τις γενικές συνθήκες κράτησης: τη μεταγωγή του κρατουμένου, κατά προτεραιότητα, τον ευεργετικό υπολογισμό της ποινής, και τη χρηματική ικανοποίηση του προσφεύγοντα.

A. Η μεταγωγή είναι μια δυνατότητα όπου στην Ελλάδα τουλάχιστον φαίνεται να έχει χρησιμοποιηθεί τις τελευταίες δεκαετίες ως μία βασική παράμετρος της διαχείρισης των σωφρονιστικών ζητημάτων, ιδιαίτερα η περ. γ' του άρθρου 72 του Σωφρονιστικού κώδικα δηλ. η μεταγωγή για λόγους ομαλής λειτουργίας της φυλακής. Στις αρχές του έτους 2021 μάλιστα, μας απασχόλησαν αντιφατικές αποφάσεις διοικητικών και ποινικών δικαστηρίων επί συγκεκριμένης υπόθεσης σχετικά με το παραδεκτό υποβολής ενδίκου μέσου κατά απόφασης μεταγωγής της διοίκησης. Μοιάζει λοιπόν ότι αυτές οι αποφάσεις δεν μπορούν να προσβληθούν ούτε στα ποινικά ούτε στα διοικητικά δικαστήρια.

Η μεταγωγή, η αλλαγή δηλαδή περιβάλλοντος κρατουμένου στην περίπτωση που ο ίδιος δεν το επιθυμεί ή δεν γίνεται για λόγους υγείας, εκπαίδευσης ή δικονομικούς, όπως ήδη προβλέπει ο Σωφρονιστικός

⁵ <https://www.bailii.org/eu/cases/ECHR/2016/349.html>

⁶ <https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#%22itemid%22:%22003-5977710-7646142%22>

Κώδικας, θα εγκυμονεί πάντα το κίνδυνο να αποτελέσει τιμωρητικό μέσο (κυρίως γιατί θα χάσει την επαφή με τους οικείους του), κατά του οποίου ο κρατούμενος δεν μπορεί να αμυνθεί.

Είναι δε απορίας άξιον, υπό συνθήκες μόνιμου υπερπληθυσμού των ελληνικών φυλακών, σε ποια ακριβώς φυλακή θα γίνεται η μεταγωγή αφού οι κλειστές φυλακές είναι υπερπλήρεις.

Σε κάθε περίπτωση, η προτεραιοποίηση της μεταγωγής ως τρόπου άρσης της προσβολής από τις γενικές συνθήκες κράτησης μοιάζει να αποδέχεται αβασάνιστα το δεδομένο ότι για τους υπολοίπους κρατούμενους αυτές οι γενικές συνθήκες θα διατηρηθούν. Και αυτό είναι παράδοξο και σε επίπεδο δικαιωμάτων αλλά και για πρακτικούς λόγους. Θα αρχίσουν ένας - ένας οι κρατούμενοι της φυλακής να προσφεύγουν; Μέχρι ποιου σημείου;

Β. Ο ευεργετικός υπολογισμός της ποινής (μείωση ποινής βάσει των παραπόνων για συνθήκες κράτησης) αποτελεί βέβαια πρακτική που έχει ακολουθήσει και η Ιταλία για αυτές τις περιπτώσεις (βλ. απόφαση *Stella v. Italy*, παρ. 19, 25.09.2014⁷). Άλλωστε ο ευεργετικός υπολογισμός ημερών ποινής έχει κατά καιρούς χρησιμοποιηθεί στην ελληνική νομοθεσία, ευλόγως, για να καλύψει μεγάλες αδυναμίες του σωφρονιστικού συστήματος.

Ωστόσο, η μείωση της ποινής και κατά συνέπεια η πρόωγη αποφυλάκιση δεν μπορεί να άρει τις συνέπειες προηγηθείσας κράτησης σε συνθήκες που ισοδυναμούν με παραβίαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ και δεν μπορεί να λειτουργήσει ως όχημα απαλλαγής της Πολιτείας από την υποχρέωσή της να διασφαλίζει μια αξιοπρεπή διαβίωση στους κρατούμενους.

Γ. Η χρηματική αποκατάσταση του προσφεύγοντα κρατούμενου αποτελεί μian ακόμα εναλλακτική δυνατότητα ικανοποίησης ενός δίκαιου αιτήματος που προβλέπει η πρόταση νόμου. Το ΕΕΔΑ έχει επισημάνει ότι στις περιπτώσεις οι οποίες αφορούν το θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας κατά των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης, τα προληπτικά και τα αποζημιωτικά ένδικα μέσα πρέπει να είναι συμπληρωματικά προκειμένου να θεωρηθούν αποτελεσματικά (βλ. *Ananyev and others v. Russia*⁸ 10.01.2012, παρ. 98).

Η χρηματική αποζημίωση που προβλέπεται στη πρόταση νόμου για κάθε μέρα παραβίασης, αντιστοιχεί στο ελάχιστο (και μέχρι το διπλάσιο αυτού) προβλεπόμενο ποσό για την μετατροπή ποινής φυλάκισης σε χρηματική. Το ποσό αυτό και για ποινές που μπορούν ακόμη, σύμφωνα με το νέο Ποινικό Κώδικα, να μετατραπούν σε χρηματικές (δηλαδή μόνο για αδικήματα που τελέστηκαν πριν την 01.07.2019 και δεν ξεπερνούν τα πέντε χρόνια φυλάκισης), είναι περίπου 5 ευρώ. Στην πράξη είναι βέβαιο ότι θα επιδικάζεται αυτό το μικρότερο ποσό. Ωστόσο τα ποσά που επιδικάζονται από το ΕΔΔΑ σε περιπτώσεις παραβίασης του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ είναι κατά πολύ μεγαλύτερα από αυτά που προβλέπει η πρόταση νόμου. Δεν αποκλείεται να προκληθεί νέος κύκλος δικαστικών προσφυγών ενώπιον του ΕΔΔΑ με το

⁷ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-146873%22%7D>

⁸ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-108465%22%7D>

αίτημα ισότιμης χρηματικής αποζημίωσης θυμάτων παραβίασης του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ (βλ. *Domjan v Hungary*⁹, 14.11.2017).

Επίσης, σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο η απόδοση χρηματικής αποζημίωσης σε κρατούμενο που θα δικαιωθεί, κατά κανόνα θα συμψηφίζεται αφού οι περισσότεροι κατάδικοι έχουν τιμωρηθεί και με χρηματικό πρόστιμο, το οποίο κατά κανόνα δεν μπορούν να πληρώσουν και βρίσκονται ήδη με χρέος προς το Δημόσιο. Κατά συνέπεια, η χρηματική αποζημίωση θα συμψηφίζεται και δεν θα αποδίδεται στην πράξη. Ο συμψηφισμός του ποσού ηθικής ικανοποίησης που προσφέρεται στα θύματα για τις παραβιάσεις του άρθρου 3 με τα χρέη τους στο Δημόσιο κρίνεται από το ΕΔΔΑ ότι δεν συνάδει με τη φύση της παραβίασης, και ότι τα ποσά της ηθικής βλάβης είναι ασυμψήφιστα (βλ. *Selmouni v. France*¹⁰, 28.07.1999, παρ 133 και *Velikova v. Bulgaria*¹¹, 18.05.2000 παρ.99). Η πρόταση νόμου δεν προφέρει τέτοια εγγύηση μη συμψηφισμού.

Συμπερασματικά

Η νομοθετική ρύθμιση που η χώρα οφείλει να θεσπίσει για να θεραπεύσει τα όσα έχει διαπιστώσει το ΕΔΔΑ και η Επιτροπή Υπουργών, θα πρέπει να υιοθετήσει μία κλιμάκωση των μέτρων άμεσης άρσης των αποτελεσμάτων που συνιστούν παραβίαση δικαιωμάτων προκειμένου να διαμορφωθούν συνθήκες κράτησης, που να είναι συμβατές με τις προβλεπόμενες, επιτρεπτές ή ανεκτές, τόσο για τον κρατούμενο που παραπονείται όσο και για άλλους κρατούμενους που τυχόν διαβιούν υπό τις ίδιες συνθήκες.

Η άμεση αποκατάσταση των γενικών ή ειδικών συνθηκών διαβίωσης που κρίθηκαν ότι παραβιάζουν τους κανόνες αξιοπρεπούς διαβίωσης του αιτούντος - προσφεύγοντος ή και άλλων κρατουμένων πρέπει να είναι προτεραιότητα ενώ η αύξηση των ωρών παραμονής εκτός των ατομικών κελιών ή θαλάμων, η αύξηση των ωρών παρακολούθησης προγραμμάτων και η ενίσχυση και ο εμπλουτισμός αυτών, η αλλαγή χώρου κράτησης στην ίδια φυλακή και άλλα είναι παράμετροι που μπορούν επίσης να ληφθούν υπόψη.

Έχουν εκπονηθεί μελέτες για τα αίτια των προβλημάτων στις ελληνικές φυλακές και προτάσεις θεραπείας, με στόχο την αποκατάσταση των γενικών ή ειδικών συνθηκών διαβίωσης που κρίθηκαν ότι παραβιάζουν τους κανόνες αξιοπρεπούς διαβίωσης των κρατουμένων, από όπου μπορούν να αντληθούν καλές πρακτικές, συμπεράσματα και λύσεις.¹²

Σε κάθε περίπτωση, οι μεταγωγές και ο ευεργετικός υπολογισμός ημερών ποινής δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ες αεί ως αντιστάθμισμα για παραβιάσεις δικαιωμάτων στις φυλακές. Πρωταρχική μέριμνα και

⁹ https://www.stradalex.com/en/sl_src_publ_jur_int/document/echr_5433-17

¹⁰ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:%22001-58287%22>

¹¹ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:%22001-58831%22>

¹² <https://theartofcrime.gr/wp-content/uploads/2019/05/REDUCING-PRISON-OVERCROWDING-IN-GREECE.pdf>

ζητούμενο είναι να διασφαλιστεί η αξιοπρεπής διαβίωση των κρατουμένων και συνθήκες που ευνοούν την ομαλή επανένταξή τους.

Όταν λοιπόν εξασφαλιστεί έστω ο ελάχιστος προβλεπόμενος ζωτικός χώρος για την διαμονή των κρατουμένων, τότε μόνο, σε συνδυασμό με τις λοιπές συνθήκες κράτησης δηλ. την παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης, δημιουργικής απασχόλησης, εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των κρατουμένων αλλά και την ενίσχυση της σωφρονιστικής διοίκησης και την επιμόρφωση των προσωπικού, συντίθεται ένα πλέγμα αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης που ανταποκρίνεται στα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα (Λευκή Βίβλος για τον Υπερπληθυσμό των Φυλακών¹³).

Η πρόταση νόμου σχετικά με το ένδικο μέσο για την επίλυση των παραπόνων των κρατουμένων εντός της ελληνικής έννομης τάξης είναι μάλλον αναποτελεσματική, καθώς δεν προσφέρει εγγυήσεις σε επιμέρους στάδια της διαδικασίας εξέτασής τους αλλά και ως προς το περιεχόμενο των συγκεκριμένων μέτρων που προτείνει.

Κατά συνέπεια οι διατάξεις αυτές, εάν υιοθετηθούν ως έχουν, αναμένεται να μειώσουν πρόσκαιρα τη ροή των προσφυγών προς το ΕΔΔΑ. Στη συνέχεια όμως ελλοχεύει ο κίνδυνος να κριθεί και το νέο μέτρο αναποτελεσματικό, όπως συνέβη και με το ισχύον σήμερα νομοθετικό πλαίσιο, γεγονός που θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη συμφόρηση υποθέσεων, καθώς δεν διαφαίνονται στον ορίζοντα σημάδια δομικής επίλυσης των προβλημάτων που χρονίζουν στις ελληνικές φυλακές.

Το δομικό πρόβλημα του υπερπληθυσμού φαίνεται να εντοπίζεται σήμερα εν μέρει στην εντελώς ανορθολογική κατανομή των κρατουμένων. Οι αγροτικές φυλακές αυτή τη στιγμή είναι άδειες, με νομοθετική πρωτοβουλία το 2020 και εάν σήμερα οι θέσεις των φυλακών αυτών καλύπτονταν από κρατούμενους, θα είχαν κάπως μετριαστεί, όχι εξαλειφθεί, οι συνέπειες του υπερπληθυσμού στις κλειστές φυλακές. Βέβαια, διάταξη σχεδίου νόμου που αυτή τη στιγμή έχει κατατεθεί στη Βουλή αναμένεται να διευκολύνει την μεταγωγή κρατουμένων στις αγροτικές φυλακές.

Αυτό που προβληματίζει ιδιαίτερα όμως είναι μία διαφαινόμενη απομάκρυνση από τον βασικό πανευρωπαϊκό στόχο της ομαλής επανένταξης αλλά και της χρήσης των εναλλακτικών της κράτησης μέτρων ενώ δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιο σχέδιο για την αντιμετώπιση της υποτροπής που ταλανίζει το ελληνικό σωφρονιστικό σύστημα, παρά το ότι έχουν γίνει προσπάθειες προσέγγισης του προβλήματος.¹⁴ Επίσης, καμία προσπάθεια δεν έχει γίνει για την ενίσχυση και την στήριξη των Υπηρεσιών Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής.

Αντιθέτως, σήμερα βλέπουμε ειδικές συνθήκες που δεν υπήρξαν ποτέ, όπως για παράδειγμα η πρωτόγνωρη για τα ελληνικά δεδομένα επ' αόριστον

¹³ <https://rm.coe.int/16806f9a8a>

¹⁴ https://www.epanodos.org.gr/wp-content/uploads/2021/07/%CE%95%CE%A0%CE%91%CE%9D%CE%9F%CE%94%CE%9F%CE%A3_%CE%95%CE%A1%CE%95%CE%A5%CE%9D%CE%97%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97-%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97-l.rev_.pdf, <https://www.epanodos.org.gr/%CE%AD%CF%81%CE%B5%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%82/>

αναστολή της κοινωφελούς εργασίας το 2019, μόλις είχε γίνει, με τον νέο Ποινικό Κώδικα και κύρια ποινή. Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και ο θεσμός της ηλεκτρονικής επιτήρησης ο οποίος έχει de facto καταργηθεί.

Ο εξορθολογισμός των ποινών που επιχειρήθηκε με τον νέο ποινικό κώδικα το 2019, βασικό ζητούμενο και αποτέλεσμα επιστημονικής σκέψης και εργασίας χρόνων, ήδη ανατρέπεται, οι ποινές αυστηροποιούνται εκ νέου γεγονός που αναμένεται να αυξήσει τον πληθυσμό των φυλακών. Η Ελλάδα εξακολουθεί βρίσκεται στις πρώτες θέσεις χωρών με μεγάλο αριθμό ποινών κάθειρξης άνω των 20 ετών και ποινών ισόβιας κάθειρξης.¹⁵

Την ίδια στιγμή η αδικαιολόγητη και παρατεταμένη μη συμμόρφωση της χώρας στη θέσπιση ενός πρόσφορου και αποτελεσματικού ενδίκου μέσου ως εγγύηση για την προστασία του κρατουμένου από τις γενικές συνθήκες κράτησης είναι, εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον, ανεξήγητη, και αποτελεί ολιγωρία σε βάρος των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Το κείμενο συνέταξε ομάδα εργασίας της ΕΛΕΔΑ αποτελούμενη από τους :

Έλενα Μάρκου

Κωνσταντίνο Τσιτσελίκη

¹⁵ https://wp.unil.ch/space/files/2022/05/Aebi-Cocco-Molnar-Tiago_2022_SPACE-I_2021_FinalReport_220404.pdf